

זיקנה תקדימית

חדשות, תקדימים וחיידושים משפטיים בתחום המשפט והזיקנה

כרך 7 גיליון 2

פברואר 2012

שימרו את התאריך 17.5.2012: אירוע העשור לעמותת המשפט בשירות הזיקנה

הנה זה מגיע עמותת המשפט בשירות הזיקנה חוגגת עשור להיווסדה. אירוע העשור יתקיים **בחיפה במוזיאון טיקוטין ב- 17.5.2012 בשעה 18:00**. פרטים מלאים בקרוב.

קול קורא לפרס עמותת המשפט בשירות הזיקנה לקידום זכויות זקנים בישראל

יש עמית לעבודה / מתנדבת / קבוצה שפועלים באופן יוצא דופן לקידום זכויות הזקנים? זה הזמן להגיש את מועמדותם לפרס עמותת המשפט בשירות הזיקנה. הפרס יוענק באירוע העשור לעמותה ב- 17.5.2012 את ההמלצות יש להגיש לעמותה בדואר עד ליום 15.3.2012. לפרטים מלאים [לחצו כאן](#).

משולחן העמותה

הליכים משפטיים

העמותה הגישה עתירה לבג"צ 1192/12 בעניין פלונית נגד משרד הרווחה, משרד הבריאות והקרן לטיפול בחסויים כנגד הוצאת פלונית בצו לפי חוק הגנה על חוסים למחלקה סוגרה לתשושי נפש בית אבות. פלונית המתקיימת בעלת הכנסה נמוכה אינה יכולה עוד לשלם עבור המטפלת הביתית הצמודה ועל כן רשויות הרווחה מבקשים להעבירה למסגרת מוסדית לצמיתות. העמותה מייצגת את עניינה של פלונית שהוא עקרוני וסיפור של רבים אחרים לפיהם המדינה מוכנה לממן "קוד" את עלות השהות בבית אבות על סך כ- 10,000 ₪ אך אינה מוכנה להשלים את הסכום החסר לפלונית כ- 3,400 ₪ כדי להמשיך ולהתגורר בביתה ולקבל טיפול ההולם את צרכיה.

העמותה הגישה עמדתה בעע"מ 4698/11 מדינת ישראל נגד מרכז משען ואחרים. העמותה הגישה עמדתה בסיכומים במסגרת בקשה להתמנות "כידיד בית משפט" בערעור של המדינה על פסק דין של בית המשפט המחוזי שקבע כי תעריף האשפוז הסייעודי שנקבע במכרז אותו הוציא משרד האוצר ומשרד הבריאות אינו ריאלי ולכן המכרז בטל. העמותה, כמבטאת את קולם של הזקנים בישראל, מתנגדת למכרזים בהם יקבע תעריף אשפוז שאינו סביר וטענה שהנפגעים הישירים והעיקריים יהיו הזקנים הזקוקים לטיפול סיעודי. לסיכומי העמותה המלאים [לחצו כאן](#).

פרוייקטים

פרוייקט מיצוי זכויות ניצולי שואה בימים אלו העמותה סיימה את הכנת מודל זכויות ממוחשב לניצולי שואה. המודל שנעשה בתמיכת החברה לאיתור והשבת נכסי נספי שואה, כולל שאלות ותשובות פשוטות באמצעותן זקנים, בני משפחתם ואנשי מקצוע יוכלו למצות הזכויות עם נגישות לכל פרטי הגופים המטפלים והטפסים במקום אחד. המודל צפוי לעלות לאתר העמותה בימים אלה ויהיה פתוח לציבור הרחב.

פרסומים חדשים

יצא לאור נייר עמדה "זקנים כמשאב במערכת החינוך" שהינו חלק מפרוייקט עו"ז: עוצמה לזקנים. נייר העמדה יצא בשיתוף עם עמותת "והדרת" והוא חלק מסדרת ניירות עמדה שיעסקו כולם בקידום התפיסה לפיה הזקנים בחברה הינם משאב חברתי חשוב שיש ביכולות לתרום לחברה בתחומי חיים שונים. נייר העמדה הראשון בחן עד כמה אזרחים ותיקים. [לדוח המלא לחצו כאן](#).

אירועי העמותה

עמותה קיימה השתלמות לעורכי דין, הראשונה מסוגה בישראל, "הזיקנה כמחייבת התמחות והערכות משפטית מיוחדת". בשלושת מפגשי ההשתלמות בחודש דצמבר נחשפו עורכי הדין ממחוז חיפה של לשכת עורכי הדין להרצאות בנושא היבטים אתיים בייצוג לקוחות זקנים, גישור בזיקנה, חוזים בבתי אבות וחוקים שונים להגנה מפני התעללות וניצול כלכלי. המשתתפים גילו עניין רב בתכנים ואנו מקווים לערוך השתלמויות נוספות במחוזות אחרים. בהזדמנות זו אנו מודים מקרב לב ללשכת עורכי הדין ועד מחוז חיפה ולמרצים הנכבדים שהשתתפו בהשתלמות: עו"ד מיטל סגל רייך, עו"ד אילן תמיר, עו"ד מיקי שינדלר, עו"ד סיון אפלבוים, עו"ד יעל פנקס ויו"ר העמותה ד"ר ישראל (איסי) דורון.

[לתמונות מהשתלמות לחצו כאן](#).

סדנה להכנת ייפוי כוח רפואי בחודשים האחרונים העמותה מקיימת סדרת סדנאות שמטרתן להגביר את המודעות והידע היישומי להכנת ייפוי כוח לעניינים רפואיים בקרב זקנים ובני משפחתם. הסדנה הראשונה התקיימה "בלב גנים" וכללה שני מפגשים בהם השתתפו דייר

הבית ובני משפחתם. אנו מודים מקרב לב לגב' יערה שטולברג מהחוג לגרונטולוגיה באוניברסיטת חיפה שמובילה בהצלחה את הפרוייקט החשוב הזה.

[לתמונות מהסדנה לחצו כאן.](#)

העמותה השתתפה במצעד זכויות האדם שהתקיים בתל אביב לכבוד יום זכויות האדם הבינלאומי. במצעד צעדנו, יחד עם ארגוני זכויות אדם רבים אחרים, למען זכויות לכל גיל ולשוויון מלא לזקנים בחברה הישראלית.

[לתמונות מצעד זכויות האדם לחצו כאן.](#)

העמותה ממשיכה לקבל פניות רבות באינטרנט, בקו הטלפון 1-800-222-213 ולהעניק מידע בנוגע לזכויות זקנים וניצולי שואה. כולם מוזמנים להמשיך ולפנות אלינו. עקבו אחרי פעילות העמותה גם **[בפייסבוק.](#)**

תרמו כאן ועכשיו לעמותה להמשך פעילותה למען הזקנים בישראל:

[פסקי דין חדשים :](#)

- **תוקף עסקאות שעשו אנשים תחת אפוטרופסות-** תמש 10351/04 מ.ב. נ' ר.ז. – לפרטים נוספים לחצו **[כאן.](#)**
- **הפליה מטעמי גיל בקבלת כבאי לעבודה-** צ"ו 1344-10 אשל נ' איגוד ערים שירותי כבאות והצלה יזרעאל. לפרטים לחצו **[כאן.](#)**
- **המשטרה תפצה אדם כבן 60 על הפעלת כוח בלתי סביר כלפיו-** ת"א 1831-12-07 ברגר נ' משטרת ישראל/מטה ארצי ואח'. לפרטים נוספים לחצו **[כאן.](#)**
- **חוק ההגנה על חוסים-** ה"פ 53654-09-11 נ. נ. ל', לפרטים נוספים לחצו **[כאן.](#)**
- **חברי קיבוץ וגמלאות -** צ"ו 39960-01-10 קיבוץ עין גדי ואח' נ' מגן קרן פנסיה מרכזית לקורפורציה, אגודה שיתופית תק-עב 2011(2), 11472 (2011), לפרטים נוספים לחצו **[כאן.](#)**
- **זכאות מזונות לאלמנה במקרה של בעל אלים-** ע"ב 10015/09 אלמונית נ' עיריית תל אביב יפו תק-עב 2011(4), 3226 (2011), לפרטים נוספים לחצו **[כאן.](#)**
- **התעללות מטפלים בחוסים-** תפ"ח (מחוזי מר') 53-10-08 מדינת ישראל נ' מאיר אבוהי, תק-מח 2011(2), 28406 (2011), נוספים לחצו **[כאן.](#)**

- זכות הפרט להחליט על קבורת גופתו - ע"א 1835/11 שלמה אבני נ' מדינת ישראל, תק-על 2011(4), 1888 (2011), לפרטים נוספים לחצו [כאן](#).

חקיקה חדשה:

- תקנות האזרחים הותיקים (הטבות לאזרח ותיק שמקבל קצבת זיקנה לנכה) תשע"ב- 2011 - לפרטים נוספים לחצו [כאן](#).

הצעות חוק - יוזמות שטרם נכנסו לתוקף חוקי:

- הצעת חוק שינוי שיטת עדכון פנסיה תקציבית, התשע"ב- 2011 - לפרטים נוספים לחצו [כאן](#).
- הצעת חוק מס עזבון, התשע"ב-2011 - לפרטים נוספים לחצו [כאן](#).

תחילת המסמך

תמ"ש 10351/04 מ.ב.נ' ר.ז.

המנוח הוכרז כחסוי אך לא פסול דין ואשתו מונתה כאפוטרופוס לגופו ולרכושו. זמן קצר לאחר מינוי האפוטרופוסות המנוח חתם בפני עו"ד על מסמך המורה על העברת מחצית מדירה בבעלותו לאחותו. בית המשפט לא פסק שכל אדם שנמצא תחת אפוטרופוסות מנוע מלעשות עסקאות אלא נקבע שבמקרה הנ"ל המנוח לא הבחין בטיב הפעולה המשפטית של העברת הזכויות בדירה ולכן אינן מהווים מסמך מחייב. לפיכך התצהיר, ייפוי הכוח, והערת האזהרה שנרשמה על נכס בטלים.

ה"פ 11-09-53654 צ"ו 10-1344 אשל נ' איגוד ערים שירותי כבאות והצלה יזרעאל

בית הדין לעבודה בנצרת קיבל את תביעתו של כבאי שהופלה במרכז למשרת כבאי בגלל גילו ופסק לו פיצויי על סך 18,000 ₪. המרכז קבע כתנאי סף שיוכלו להתמודד רק בני 20-30. התובע בן ה-32 תבע בנוסף להורות על שירותי הכבאות לקבלו ככבאי. בעניין זה בית המשפט קבע כי אמנם היתה הפליה בהליכי המכרז אולם אין וודאות לגבי מידת הצלחתו בקורס הכבאות.

ת"א 12-07-1831 ברגר נ' משטרת ישראל/מטה ארצי ואח'

בית משפט השלום בהרצליה קיבל את תביעתו של התובע ופסק לו פיצויים על סך 18,000 ₪ בגין הפעלת כוח בלתי סביר מצד המשטרה כלפיו. בית המשפט קבע כי בעת ששהה בביתו הגיעו אליו בלשי משטרה לעצור שני נערים שעבדו בחצרו. התובע ביקש את פרטי הבלשים מתוך תחושת אחריות לנערים שעבדו אצלו. בתגובה הבלשים תקפו את התובע ולפתו אותו בחוזקה. בית המשפט קבע כי השוטרים פעלו בכוח בלתי סביר ונגרמו לו כאב וסבל ולפיכך נקבע פיצוי.

נ.נ.ל' (שלום, ת"א - יפוי) השופט מנחם קליין 13/10/11.

בית משפט השלום קיבל את בקשתה של עו"ס לפי ס' 4 לחוק ההגנה על חוסים, לאסור את הוצאתה של קשישה מבית אבות "מרכז ותיקים" בו שוהה הקשישה וזאת בשל כך שמצבה הרפואי היה רעוע וכי חזרתה לביתה יהיה בגדר סכנת חיים

לקשישה, בנה של הקשישה התנגד לכך בשל אהבתו לאמו והרצון לטפל בה אך התנאים בדירתם של השניים (הבן והאם) לא עמדו בקנה אחד עם רצונותיו .

בית המשפט קבע כי בין ההתנגשות בין זכות הפרט לאוטונומיה לבין הדאגה של הציבור ורשויותיו לחלשים בחברה זכות הפרט לאוטונומיה בד"כ גוברת, אך במקרים יוצאי דופן יש לכפות על הפרט את רצונה של הרשות המייצג בעצם את רצונה של חברה תקינה ועל כן הוחלט לאחר בדיקה להשאיר את הקשישה בבית האבות. (ניתן ביום 13.10.11)

צ"ו 39960-01-10 קיבוץ עין גדי ואח' נ' מגן קרן פנסיה מרכזית לקורופרציה, אגודה שיתופית

25/10/11

בית הדין לעבודה קבע כי אין מקום להתיר את הפחתת שיעור הגמלאות בהיקף כפי שנעשה על ידי מגן קרן פנסיה, וזאת עד למתן פסק הדין בתביעה העיקרית, הפחתה חד צדדית של גמלה בשיעור של כ-52% הינה מעשה שיש לעשותו על בסיס חוקי ברור. בטרם התבררו זכויות הצדדים, לא יעשה כל שינוי בדרך שנהגו בה הצדדים במשך תקופה ארוכה. מצד מגן קרן פנסיה מדובר בכספים שככל שיתברר שהינה זכאית להם, תוכל להיפרע מגמלאות עתידיות בעוד שלגבי חברי הקיבוץ מדובר בכספים המשמשים לקיומם היומיומי. טענת מגן קרן פנסיה כי תשלום לחברי הקיבוץ משמעו הפחתת תשלומים לחברים אחרים, אין בה כדי להקים בשלב זה עילה לדחיית הבקשה שכן כל עוד לא הוכח כי מגן קרן פנסיה רשאית להפחית את שיעורי גמלאות לחברי הקיבוץ בלבד, על פניו על האיזון להתבצע לכלל חברי הקרן. (ניתן ביום 25.10.11)

תחילת המסמך

ע"ב 10015/09 אלמונית נ' עיריית תל אביב יפו (בית הדין האזורי לעבודה, ת"א) השופטת לאה

גליקסמן 26/10/11 :

בית הדין האזורי לעבודה קיבל את תביעת המזונות של אלמנה שסבלה מאלימות מצד בעלה, המנוח נהג באלימות פיסית קשה כלפי התובעת וכלפי ילדיהם, למרות החלטות בית הדין הרבני והתחייבותו בהסכם, סירב המנוח לתת גט לתובעת. עקב התנהגותו האלימה של המנוח, נאלצה התובעת לעזוב את הדירה המשותפת לה ולמנוח, ובמשך תקופה בת 15 שנה לפני פטירת המנוח התובעת והמנוח לא התגוררו יחדיו.

לאחר מותו של המנוח פנתה התובעת לעירייה בדרישה לתשלום קצבת שארים כאלמנתו של המנוח. העירייה דחתה את בקשתה בנימוק שעל פי הוראות חוק שירות המדינה (גמלאות), התשלום ל-1970 החל על עובדי העירייה, במקרה של "פרידה של קבע" בין האלמנה והזכאי לגמלאות שנפטר נשללת זכאות האלמנה לקצבת שארים.

בית הדין האזורי לעבודה קבע, לנוכח העובדה שהניתוק הפיזי והניתוק הכלכלי בין התובעת לבין המנוח נבעו מהתנהגותו האלימה של המנוח, אלו בעצם נסיבות שאינן תלויות באלמנה, ולכן אין לראות בכך "פרידה של קבע" השוללת את זכאותה של התובעת לקצבת שאירים, תוצאה זו מתחייבת הן משיקולי צדק והן משיקולי מדיניות ראויה. (ניתן ביום 26.10.11)

תחילת המסמך

תפ"ח (מחוזי מר') 53-10-08 מדינת ישראל נ' מאיר אבוהי, השופט מנחם פינקלשטיין

28/06/11

בית המשפט המחוזי הרשיע את מאיר אבוהי בעבירות של אינוס חוסה הסובלת מפיגור עמוק וביצוע מעשה מגונה במטפלת במוסד הטיפולי בו עבד. בית המשפט גזר עליו עונש מאסר של 12 שנים ו-8 חודשים, אולם נמנע מהקביעה כי הנאשם הוא זה שהדביק את החוסה באיידס, על אף הסבירות הגבוהה לכך. (ניתן ביום 28.6.11)

תחילת המסמך

ע"א 1835/11 שלמה אבני נ' מדינת ישראל (בית משפט עליון, השופט נ' הנדל) 17\11\2011:

בית המשפט העליון קבע, כי בימ"ש המחוזי היה מוסמך עניינית לדון בתביעת המערער למתן פסק דין הצהרתי שיתיר לבנו לאחר מותו להשליך את גופתו לים, עילת התביעה אינה זהה לעילה שהוכרעה בבג"ץ 6167/09, בה ביקש המערער כי יותר לבנו להשליך את גופתו בשדה על מנת שיהיה למאכל החיות בניגוד לתקנת הציבור, ולכן לא היה מקום לדחות את תביעתו על הסף, על כן בית המשפט העליון החזיר את הדיון בנושא לבית משפט המחוזי והוא יחליט בבקשת המערער. (ניתן ביום 17.11.11)

תחילת המסמך

חקיקה

תקנות חדשות:

תקנות האזרחים הותיקים (הטבות לאזרח ותיק שמקבל קצבת זיקנה לנכה) תשע"ב- 2011

בדצמבר 2011 התקבלו תקנות חדשות המשוות את ההטבות לאזרחים ותיקים שמקבלים קצבת זיקנה כנכה לאזרחים ותיקים המקבלים קצבת זיקנה בתוספת השלמת הכנסה. בין ההטבות שהוכרו מתן 50% הנחה ברכישת תרופות בסל, מענק חימום, הנחה בארנונה, בחשמל וכל הטבה או הנחה אחרת הניתנת למי שמקבל קצבת זיקנה בתוספת השלמת הכנסה.

הצעות חוק (יוזמות – עדיין ללא תוקף חוקי):

הצעת חוק שינוי שיטת עדכון פנסיה תקציבית, התשע"ב 2011-

מטרת הצעת חוק זו לעגן בחקיקה את שינוי אופן עדכון המשכורת הקובעת לחישוב קצבתו של גימלאי חברת החשמל לישראל בע"מ שהסדר הפנסיה החל לגביו הוא תשלום גמלאות מקופת חברת החשמל, בנוסף יכול חוק זה להוות שינוי לכל המעבידים האחרים אשר הסדר הפנסיה אצלם הוא תשלום גמלאות מקופת המעביד כפי שנהוג בחברת החשמל על כן מוצע לתת סמכות לשר האוצר לקבוע, בצו, הסדרים לשינוי מנגנון עדכון הגמלה, בהתאם למוצע בסעיף 2 לחוק בתנאים שיקבע. האמור יחול רק לגבי הסדרי פנסיה שתוקנו לפי דין לאחר מועד תחילתו של חוק זה.

שינוי מנגנון עדכון הגמלאות של גמלאי חברת החשמל עתיד לשפר באופן ודאי ומיידי, ביחס למצב כיום, את מצבם של כ- 75% מגמלאי החברה אשר מיצו את אופק הקידום בדרגות. ללא שינוי שיטת העדכון, גמלתם של קבוצת גמלאים או שארים אלה צפויה להישחק בשנים הקרובות.

תחילת המסמך

הצעת חוק מס עזבון, התשע"ב-2011 - הונחה על שולחנה של הכנסת ע"י חברת הכנסת מרינה סולודקין. מטרת הצעת החוק הינה הטלת מס עזבון על ירושות בשווי מעל 5 מיליון שקלים חדשים. בדו"ח ועדת בן-בסט שפורסם בשנת 2000 נכללה המלצה להטיל מס בגובה של 10% על עזבונות בשווי של 2 מיליון שקלים חדשים ויותר. על פי חישוביה של ועדת בן-בסט, ההכנסה הצפויה מהטלת מס זה לאוצר המדינה תסתכם במיליארד שקלים חדשים בשנה הראשונה להפעלתו וב-1.6 מיליארד שקלים חדשים משנה שנייה להפעלתו ואילך. חברי ועדת בן-בסט נימקו את הצורך במס עזבון בטענה כי עזבון מהווה הכנסה כמו כל הכנסה אחרת ולכן אין סיבה לפתור הכנסה זאת ממס ומתוך מחשבה כי הטלת מס עזבון יקטין את אי השוויון בחברה הישראלית.

תחילת המסמך